ទៅលើក្រុងអារញ្ញម្តងទៀត ។ លើកនេះបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា ខ.ក.មិនមែនគ្រាន់តែជួយប្រមូលទ័ពឲ្យពួកថៃកុម្មុយនិស្តប៉ុណ្ណោះទេ តែពួកកុម្មុយនិស្តថៃផ្ទាល់ខ្លួន ដែលត្រូវគេយកទៅលាងខួរនិងហ្វឹកហ្វឺនក្បួនសឹកក្នុងដីខ្មែរ ថែមទាំងឲ្យដឹងថា បេសកកម្មចម្បងរបស់គេគឺបង្កើត"តំបន់រំដោះ"មួយសម្រាប់ថៃកុម្មុយនិស្តនៅក្នុងទឹកដីថៃ ។

តើព្រឹត្តិការណ៍ទាំងឡាយនោះកើតឡើងពីពួក ខ.ក.ថ្នាក់ក្រោម ដោយគ្មានការដឹងឮពី ខ.ក.ថ្នាក់លើដូចនាយករដ្ឋមន្ត្រីថៃអះអាងមែនឬ ? មានភស្តុតាងដែលបញ្ជាក់ពីការផ្លាស់ប្តូរនយោបាយក្នុងស្រុករបស់ពួកខ្មែរក្រហមដែលគេអនុវត្តក្នុងតំបន់ផ្សេងៗគ្នានៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា ។ ប៉ុន្តែការផ្លាស់ប្តូរនេះជា **បញ្ហាគិត** វាមិនមែនជា **បញ្ហាប្រភេទ** ឡើយ ។ ការជួយគាំទ្រពួកថៃកុម្មុយនិស្តគឺជាបញ្ហាប្រភេទនយោបាយ មិនមែនជាបញ្ហាគិតនៃការអនុវត្តទេ ។ វាជាការមិនទំនងសោះដែលថា មេបញ្ជាការនៅតាមព្រំដែនអនុវត្តនយោបាយបែបនេះដោយគ្មានការយល់ព្រមពីភ្នំពេញនោះ ។ ជាពិសេស វាជាការមិនគួរឲ្យជឿដែរដែលថា ប៉ុលពតបានបោសសម្អាតពួកមេខ្មែរក្រហមនៅភូមិភាគពាយព្យក្នុងកំលុងឆ្នាំ១៩៧៧ ។

ទីបញ្ចប់មួយហាក់ដូចជាគេចមិនរួច: ដោយនៅពេលជាមួយគ្នារដ្ឋាភិបាល ក.ប.ប្រឈមមុខជាមួយអ្នកខ្លាំងទិសខាងកើតម្យ៉ាង និងម្យ៉ាងទៀត ការជួយឧបត្ថម្ភក្រុមបះបោរប្រចាំងនឹងអ្នកជិតខាងទិសខាងលិចរបស់ខ្លួនផង ។

យើងគួររំលឹកផងដែរនូវសក្ខីភាពនៃឯកសារផ្ទៃក្នុងរបស់ប.ក.ក. ដែល ប.ព.បានប្រាប់បក្សពួកគាត់នៅខែសីហា១៩៧៦ថា "ខ្មាំងវាយប្រហារនិងធ្វើទុក្ខបុកម្នេញយើង" ។ ខ្មាំងគឺ វៀតណាមនៅខាងកើត និងថៃនៅខាងលិច ។ គាត់បានអះអាងថា ពួកខ្មាំងអស់នេះនៅតែព្យាយាម" បុករុកនិងរំខានយើង ។ " គ្មានភស្តុតាងឯករាជ្យណាមួយបញ្ជាក់ពីអំណះអំណាងនេះឡើយ ។ យើងបានឃើញហើយថា នៅពេលកំពុងនិងក្រោយការវាយប្រហាររបស់ខ្មែរទៅលើថៃក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧_៧៨ មេដឹកនាំថៃអសមត្ថភាពនឹងលួងលោមខ្មែរក្រហមទៀតហើយ ។ ដូច្នេះសេចក្តីបញ្ជាក់ទាំងឡាយបានផ្តោតទៅលើការកួតក្រពុលមុខរបស់ប៉ុលពត ។ ការក្តៅរង្វេងស្រមើស្រមៃរបស់ប.ព.ចំពោះថៃអាចពន្យល់បានតាមរយៈការវាយប្រហារនៃខ្មែរក្រហម ។

គឺអន្តរាគមន៍របស់ចិននេះហើយដែលមួយភាគបានជួយសម្រួលនយោបាយរបស់ខ.ក. ។ ថៃបានអំពាវនាវមេដឹកនាំខ្មែរដើម្បីចរចារកដំណោះស្រាយ ។ សេចក្តីស្នើរបស់ថៃនៅតែឥតមានការឆ្លើយតប ទាល់តែចិនចូលធ្វើអន្តរាគមន៍នៅពាក់កណ្តាលខែមិថុនា១៩៧៨ ។ ជាលទ្ធផល ព្រឹត្តិការណ៍បន្តបន្ទាប់ក៏កើតមានឡើង ដោយអៀង សារីបានទៅដល់ប្រទេសថៃនៅថ្ងៃ១៨កក្កដា១៩៧៨ ។

ទស្សនកិច្ចរបស់អៀងសារីនៅប្រទេសថៃ មិនត្រូវបានប្រកាសជាផ្លូវការទេ ។ តែផ្ទុយទៅវិញនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំសាពិតមានមួយ មន្ត្រីការបរទេសរបស់ក.ប.បានថ្កោលទោសយ៉ាងចាស់ដៃចំពោះវៀតណាម ។ សារីបានធ្វើឲ្យម្ចាស់ផ្ទះ (ថៃ) អាម៉ាស់មុខយ៉ាងខ្លាំងដោយហេតុថាថៃបានប្តូរទូតជាមួយវៀតណាមរួចទៅហើយ ហើយថៃកំពុងតែរៀបចំឲ្យមានចំណងទូតជាធម្មតាឡើងវិញជាមួយកម្ពុជា ។

តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទស្សនកិច្ចរបស់អៀងសារីបានបង្ហាញនូវការរីកចំរើនខ្លះក្នុងមិត្តភាពរវាងក.ប.និងប្រទេសថៃ ។ មានតែការប៉ះទង្គិចគ្នាតិចតួចប៉ុណ្ណោះរវាងទាហានថៃនិងទ័ពខ.ក. ក្នុងកំលុងខែកក្កដានិងសីហា ។

នៅថ្ងៃ១៤កញ្ញា១៩៧៨ អៀងសារីបានជូនដំណឹងដល់រដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសថៃថា កម្ពុជាបានចាត់តាំងរដ្ឋទូតម្នាក់សម្រាប់ទីក្រុងបាងកកហើយ ។ ពីរថ្ងៃក្រោយមក មន្ត្រីក្រសួងការបរទេសថៃបានមកដល់ភ្នំពេញ ដើម្បីរៀបចំបើកស្ថានឯកអគ្គរាជទូតនៃព្រះរាជាណាចក្រថៃ ។ ពួកគេទាំងឡាយបានត្រូវទទួលយ៉ាងរាក់ទាក់ពីអៀងសារី ។ ជម្លោះកំប៉ិកកំប៉ុករវាងប្រទេសទាំងពីរក៏ហាក់ដូចជាបញ្ចប់ទៅដែរ ។

៨_ការចែចង់សមាគមអាស៊ាន:

នៅក្នុងស្ថានការណ៍ជាបន្តបន្ទាប់ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពដោយឥតដាក់លាក់មួយជាមួយប្រទេសថៃ ក.ប.បានចាប់ផ្តើមវាយលុកផ្លូវទូតនៅក្នុងសមាគមនៃប្រទេសអាស៊ាន ។ ក.ប.ត្រូវការនូវការប្រកួតប្រជែងមួយជាមួយវៀតណាមដែលកំពុងតែបោះជំហានទៅមុខ ។ ថ្នាក់ដឹកនាំនៃប្រទេសកុម្មុយនិស្តទាំងពីរនេះបានមើលឃើញការគាំទ្រខាងផ្លូវទូតរបស់អាស៊ាន ថាជាកត្តាសំខាន់នៃការផ្ទុះឡើងក្នុងពេលដ៏ខ្លី នៃមហាអគ្គិភ័យមួយ ។

ថ្ងៃ៦សីហា១៩៧៨ វិទ្យុភ្នំពេញបានប្រកាសថា រដ្ឋាភិបាលក.ប.និងរដ្ឋាភិបាលសាធារណរដ្ឋឥណ្ឌូណេស៊ីបានព្រមព្រៀងភ្ជាប់ចំណងទូតនៅថ្ងៃ៣សីហា ។ ការទទួលស្គាល់ដ៏យឺតយ៉ាវនេះ (ពីរឆ្នាំក្រោយក.ប.បានដាក់ទូតជាមួយសមាជិកអាស៊ានឯទៀតរួចអស់ហើយ) មានន័យថា មេដឹកនាំខ.ក.នៅពេលនេះបានចង់មិត្តភាពជាមួយនឹងប្រទេសដែលប្រឆាំងនឹងចិនខ្លាំងជាងគេនៅអាស៊ី ហើយនិងជាប្រទេសមួយដែលប្រយុទ្ធនឹងពួកទ័ពព្រៃនៅកោះទីម័រខាងកើត ដែលក.ប.បានគាំទ្រក្នុងអតីតកាល ។ថ្ងៃ១៧តុលា អៀង_សារីបានទៅដល់ប្រទេសហ្វីលីពីនក្នុងដំណើរទស្សនកិច្ចផ្លូវទូតបីប្រទេស ។ ទស្សនកិច្ចបីថ្ងៃនៃមេដឹកនាំខ.ក. ដែលប្រទះគ្នានឹងទស្សនកិច្ចរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីផាំវ៉ាន់ដុងនៃវៀតណាមដែរ ជាដំណើរទៅជាន់ទឹកដីនៃប្រទេសអាស៊ីអគ្នេយ៍មួយដែលនិយមស.រ.អ.ជាងគេ និងជាប្រទេសតែមួយគត់ដែលនៅអនុញ្ញាតឲ្យមានមូលដ្ឋានទ័ពអាមេរិកាំង ។

មិនតែប៉ុណ្ណោះសោត ហ្វីលីពិនក៏ជាប្រទេសមួយដែលរដ្ឋាភិបាលកំពុងប្រយុទ្ធជាមួយទ័ពព្រៃម៉ៅនិយមចលនាមួយដែលខ.ក.ចាត់ទុកជាបងប្អូន ។ ប៉ុន្តែ មានហេតុផលជាក់ស្តែងនៅក្នុងការសម្របសម្រួលផ្នែកមនោ-គមន៍វិជ្ជានេះ ។ នៅក្នុងសន្និសីទកាសែតមួយ អៀងសារីបានបញ្ជាក់ថា ទស្សនកិច្ចរបស់គាត់នៅទីនោះនិងនៅប្រទេសសមាជិកអាស៊ានផ្សេងទៀតអាចចាត់ទុកថាមានជោគជ័យបាន លុះណាតែវាបានទទួលនូវសមានចិត្តនិងការគាំទ្រខាងផ្លូវសីលធម៌សម្រាប់ប្រទេសគាត់ ដែលកំពុងតែប្រឈមមុខចំពោះគ្រោះថ្នាក់ដ៏ធំនៃ "ការលេបត្របាក់របស់វៀតណាម" ។

ចេញពីហ្វីលីពិន គណៈប្រតិភូខ្មែរបានបន្តដំណើរទៅទីក្រុងហ្សាការតា ជាទីដែលពួកគេត្រូវជួបប្រជុំជាមួយមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ឥណ្ឌូណេស៊ី ដោយរួមទាំងប្រធានាធិបតីស៊ូហារតូផងដែរ ។ ភាគីឥណ្ឌូណេស៊ីមិនមានអត្ថា-ធិប្បាយអ្វីជាសាធារណៈទេ ។ តែការដែលឥណ្ឌូណេស៊ីព្រមទទួលគណៈប្រតិភូក.ប.នេះ ក៏ជាសញ្ញានៃជោគជ័យការទូតរបស់ខ្មែរក្រហមរួចទៅហើយ ។ រឿងនេះក៏បានបង្ហាញឱ្យឃើញផងដែរនូវការផ្លាស់ប្តូរដ៏ខ្លាំងក្លានៃនយោបាយក្រៅប្រទេសរបស់ខ.ក. ដែលបានឈានមួយជំហានចេញពីមនោគមន៍វិជ្ជា "ស្អប់បរទេស" ងាកទៅរក "ការទូតសាមញ្ញ"ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានទំនាក់ទំនងធម្មតារវាង **ប្រទេសនិងប្រទេស** ។ ការដែលខ្មែរក្រហមប្តូរនយោបាយទំនងជាមានការណែនាំពីចិន ។ តែការណែនាំរបស់ចិនគ្រាន់តែលើកឡើងដើម្បីរំលឹកអំពីការគំរាមកំហែង ព្យួរក ដែលទើបកន្លងទៅថ្មីៗនេះ ។

៩-ឥទ្ធិពលរបស់ចិនទៅលើនយោបាយក្រៅប្រទេសរបស់ខ្មែរក្រហម:

ខ.ក.បានទទួលឥទ្ធិពលពីចិនមែន ប៉ុន្តែមិនមែនជាអាយ៉ងរបស់ចិនឡើយ ។ មានប្រភពពីរដែលបញ្ជាក់អំពីឥទ្ធិពលចិនទៅលើខ.ក. ។

ប្រភពទីមួយ គឺជំនួយសម្ភារៈរបស់ចិន ។ តែខ.ក.បានចាត់ទុកជោគជ័យទាំងឡាយថាជាការខំប្រឹងប្រែងរបស់គេនិងជានយោបាយឯករាជ្យរបស់គេ ។ ខែមករា១៩៧៨ នៅពេលដែល **ដេងយិងចាវ** (ភរិយាមេម៉ាយរបស់ជូអេនឡាយ) បានមកកម្ពុជាដើម្បីទទូចសុំឱ្យភ្នំពេញចរចាជាមួយវៀតណាម (តែមិនបានសម្រេច) វិទ្យុភ្នំពេញបានផ្សាយថា:

"យើងធ្វើការកត់ចំណាំរវាងមិត្តល្អនិងមិត្តអាក្រក់ ។ យើងគោរពនិងស្រឡាញ់មិត្តទាំងឡាយណាដែលល្អជាមួយយើង ដែលគោរពឯករាជ្យ អធិបតេយ្យភាព និងបូរណភាពទឹកដីកម្ពុជា ហើយដែលទាក់ទងជា-មួយយើង លើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នា ។ ប៉ុន្តែលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យមិត្តភាពរបស់យើងមិនមែនផ្អែកទៅលើមិត្តនេះ

ឬមិត្តនោះផ្តល់ជំនួយនោះទេ តែគឺផ្អែកទៅលើគោលការណ៍សមភាព គោរពគ្នាទៅវិញទៅមក ផល ប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមកក្នុងស្មារតីសាមគ្គីភាព ស្របទៅតាមគោលការណ៍គោរពនិងការពារសិទ្ធិនៃ ប្រទេសនីមួយៗ ទោះជាប្រទេសនោះតូចក្តីធំក្តី ក្នុងការចាត់ចែងវាសនារបស់ខ្លួនដោយខ្លួនឯង "។

ដោយបេសកជនជាន់ខ្ពស់ចិនមានបញ្ហាជាមួយមេដឹកនាំខ.ក.នេះហើយ បានជាក.ប.មិនព្រមឲ្យចិនចូល ជួបសម្តេចសីហនុ ដែលកាលនោះទ្រង់ជាប់នៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង ។

ប្រភពទីពីរនៃឥទ្ធិពលចិនទៅលើខ្មែរក្រហម គឺមនោគមន៍វិជ្ជាម៉ៅសេទុង ។ តែមនោគមន៍វិជ្ជាម៉ៅបាន ចុះថយឥទ្ធិពលក្រោយមរណភាពរបស់គាត់នៅខែកញ្ញា១៩៧៦ ។ សូម្បីតែមុនមរណភាពរបស់ម៉ៅក៏ដោយ នយោ_ បាយការបរទេសរបស់ខ.ក.មានសភាពដូចគ្នានឹងចិនតិចតួចណាស់ ។ ជាមួយនឹងការធ្លាក់ឥទ្ធិពលរបស់ម៉ៅនៅឆ្នាំ ចុងក្រោយ ជំនួយតែមួយគត់ដែលពួកជ្រុលនិយមប.ក.ក.បានទទួលគឺបានពីក្រុមដែលគេហៅថា "ពួកអ្នកលេង បួននាក់" (Gang of four) ដែលត្រូវគេចាប់ខ្លួននៅខែតុលា១៩៧៦ ។

សក្ខីភាពនៃការមិនសប្បាយចិត្តរបស់ចិនជាមួយនយោបាយជ្រុលនិយមក្នុងស្រុករបស់ ខ.ក. ដែលជាប់ ទាក់ទិននឹងនយោបាយក្រៅប្រទេស ត្រូវបានគេរកឃើញនៅក្នុងរបាយការណ៍សម្ងាត់នៃមជ្ឈិមបក្សកុម្មុយនិស្តចិននៅ ខែមករា១៩៧៩ ។ ក្រោយពីបានកត់សម្គាល់ឃើញថាខ.ក.បែកបាក់គ្នានាឆ្នាំជ័យជំនះ១៩៧៥ មេដឹកនាំចិនបាន ទិតៀនមេខ.ក.ថា: "បើខ្មែរទាំងបីក្រុមស្រុះស្រួលគ្នាតាំងពីពេលកងទ័ពបដិវត្តកម្ពុជាបានខំបង្រួបបង្រួមកាលពីឆ្នាំ ១៩៧៦នោះ ម្ល៉េះសមស្ថានភាពបានល្អប្រសើរស្រេចទៅហើយ ។ ប៉ុន្តែ ប.ក.ក.មិនបានប្រើវិធីសមស្របក្នុងការ ដោះស្រាយឡើយ ដែលបណ្តាលឲ្យទំនាស់កាន់តែរីកធំឡើង" ។

សក្ខីភាពរបស់អ្នកស្រី **ឡូរ៉ង់_ពិជ** (ស្ត្រីបារាំងដែលរៀបការជាមួយមន្ត្រីការបរទេសខ.ក.ម្នាក់ ហើយដែល បានធ្វើការនៅក្រសួងការបរទេសក.ប.នៅភ្នំពេញ) បានផ្តល់ភស្តុតាងដោយផ្ទាល់ថា ខ.ក.មានការសង្ស័យ មិន ទុកចិត្តចិន ហើយជំទាស់នឹងចិនដែលប៉ុនប៉ងគ្រប់គ្រងរបបរបស់ខ្លួន ។ ដូចយ៉ាងនៅខែមករា១៩៧៦ កម្មាភិបាល ក្រសួងការបរទេសម្នាក់បានថ្លែងថា: "យើងត្រូវប្រុងប្រយ័ត្នជាមួយចិន...។ យើងជំពាក់បំណុលចិនច្រើនណាស់ ។ ចិនជាមហាប្រទេសមួយ ដែលគេចង់យកយើងធ្វើវណៈបរគេ" ។

ក្នុងពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧៧ នៅពេលប្រជុំរៀនសូត្រធ្វើការទិតៀននិងស្វ័យទិតៀនមួយនៅក្រសួងការ បរទេស អ្នកស្រី **ពិជ**ត្រូវគេទិតៀនថា: **"អ្នកឯងចូលចិត្តចិន ហើយនិយាយអួតតែពីចិន ។ ចិនមិនមែនជាមិត្តពិត ប្រាកដទេ ។ គេចង់ដាក់អាណានិគមលើយើង" ។**

នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំរៀនសូត្រមួយនៃបុគ្គលិកក្រសួងការបរទេស ក្នុងខែកក្កដា១៩៧៨ អ្នកស្រីពិជបានរ៉ាយរ៉ាប់ពីរឿងមួយដែលអៀងសារីបានលើកឡើងអំពីស្ថានការណ៍អន្តរជាតិ ។ សារីនិយាយថា "រុស្ស៊ីកំពុងតែធ្លាក់ខ្លួនកប់កក់ជ្រៅរើមិនរួច ឯចិនក៏ដូច្នោះដែរ" ។

ពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧៨ ចិនហាក់ដូចជាបន្ថយឥទ្ធិពលរបស់ខ្លួនខ្លះ ទៅលើនយោបាយការបរទេសជ្រុលនិយមរបស់ក.ប. ។ ចិនត្រូវការនូវ**កម្ពុជាឯកភាពមួយ** សម្រាប់ប្រើជាយុទ្ធភូមិសាស្ត្រដើម្បីទប់ទល់នឹងការឡោមព័ទ្ធរបស់សហភាពសូវៀត ។ នេះមិនមែនបានន័យថា ចិនប្រគល់នយោបាយក្នុងប្រទេសនិងក្រៅប្រទេសទៅឲ្យ ខ.ក.នោះទេ ។ ផ្ទុយទៅវិញ ជាពិសេសក្រោយមរណភាពរបស់ម៉ៅសេទុង ចិនប្រហែលជាបានឃើញនូវនយោ-បាយបំផ្លាញខ្លួនឯងយ៉ាងគ្រោះថ្នាក់របស់ខ.ក. ដោយហេតុថារបបភ្នំពេញកំពុងតែប្រឈមមុខនឹងចក្រពត្តិខាងកើត ហើយដែលអាចនឹងប្រើប្រជាជនខ្លួនទាំងអស់ដើម្បីទប់ទល់នឹងការឈ្លានពាន ។ ចិនក៏ទំនងជាបានមើលឃើញដងដែរថា នយោបាយក្រៅប្រទេសរបស់ខ.ក.ជានយោបាយបង្ករឿងយ៉ាងគ្រោះថ្នាក់ ជាពិសេសបើគេគិតទៅលើកម្លាំងដែលមិនសមគ្នាខាងភាគីមាណូយ ហើយនិង **ការប្រុងប្រៀបរៀបខ្លួនជាស្រេចខាងកម្លាំងយោធារបស់យួនកុម.ដើម្បីបានចំណេញខាងផ្នែកនយោបាយ** ។ បន្ទាប់ពីមរណភាពរបស់ម៉ៅ ឥរិយាបទចិនចំពោះខ្មែរក្រហម ជាឥរិយាបទតឹងរ៉ឹងមួយនៃ **ភាពប្រាកដនិយមនយោបាយ** (នយោបាយដែលផ្អែកលើអំណាចច្រើនជាងឧត្តមគតិ) ដែលចិនចាត់ទុកភាពជ្រុលនិយមនៃកូនដីងរបស់គេថាជាភាពអាម៉ាស់មុខមួយ និងជាឧបសគ្គមួយនៃគោលដៅយុទ្ធ-សាស្ត្រដ៏ធំធេងរបស់ចិន ។

១០_សេចក្តីសន្និដ្ឋានៈ

ពន្យល់អំពីនយោបាយក្រៅប្រទេសរបស់ខ្មែរក្រហម

ដំណោះស្រាយនយោបាយក្រៅប្រទេសរបស់ខ.ក.ទីមួយគឺ សេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់គេក្នុងការប្រឈមមុខនឹងវៀតណាម ។ ដំណោះស្រាយទីពីរដែលជាប់ទាក់ទិននឹងទីមួយដែរគឺ ការប្រឈមមុខនឹងប្រទេសថៃ ។

ការដែលក.ប.ចាត់ទុករដ្ឋាភិបាលសេរីរបស់ថៃជាសត្រូវនឹងមនោគមន៍វិជ្ជារបស់ខ្លួននោះគ្មានអ្វីគួរឲ្យអស្ចារ្យទេ ។ តែថៃមិនមែនជាអ្នកគំរាមកំហែងខាងផ្នែកសន្តិសុខឡើយ ។ អ្វីដែលយើងត្រូវការពន្យល់នោះគឺថា ហេតុដូចម្តេចបានជាកម្ពុជាចេះតែបន្តការវាយប្រហារតាមបែបយោធាទៅលើថៃ បើទោះជាតិចតួចក្តី ក្នុងពេលដែលប្រទេសខ្លួនកំពុងប្រឈមមុខនឹងការវាយប្រហារស្លាប់រស់ពីអ្នកជិតខាងម្ខាងទៀតនោះ ។ ការវាយប្រហារទៅលើថៃមិនមែនជាការបង្វិតបង្វែពីចៅហ្វាយចិនឡើយ ។

ទម្ងន់នៃសក្ដីភាពបានពន្យល់ប្រាប់ថា ភាពជ្រុលនិយមរបស់ខ.ក. ទាំងនយោបាយក្រៅប្រទេស ទាំងនយោបាយក្នុងប្រទេស គឺជាលទ្ធផលដែលបានមកពីការសម្រេចចិត្តដោយខ្លួនឯងរបស់មេដឹកនាំខ.ក.។ បើតាមទំហំនៃឥទ្ធិពលរបស់រដ្ឋាភិបាលចិនដែលបានដាក់ វាអាចនឹងសមល្មមក្នុងការចង្អុលទិសប្រាប់មេខ.ក. ចំពោះនយោបាយក្នុងក្រៅប្រទេស និងល្មមគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរបបនេះធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅកាន់ **ភាពប្រាកដនិយមនយោបាយបុរាណ** នៃនយោបាយក្រៅស្រុកមួយ ។ តែតាមការប្រមើលមើលទៅលើផលប្រយោជន៍គោលដៅសន្តិសុខនៃចិននិងខ.ក. ឥទ្ធិពលនោះវាហាក់ដូចជាតូចតាចហួស ហើយវាហាក់ដូចជាយឺតពេលពេកទៅហើយ ។

ការគាំទ្របដិវត្តកុម្មុយនិស្តថៃជាផ្នែកមួយនៃតម្រូវការចាំបាច់នៃមនោគមន៍វិជ្ជា ។ គេមិនគួរភ្ញាក់ផ្អើលទេថារបបមួយដែលកំពុងតែជឿផ្ដាប់មុខក្នុងការតាមរកភាពបរិសុទ្ធនៃមនោគមន៍វិជ្ជារបស់ខ្លួន អាចនឹងទទួលយកមនោគមន៍វិជ្ជាបរទេសបាននោះ ។

ប៉ុន្តែ អាកប្បកិរិយារបស់ខ.ក.អាចយល់បានតាមជំនឿច្រួតច្រែសង្កាសរបស់គេ ដែលថាប្រទេសថៃចេះតែវាយប្រហារនិងបុករុកកម្ពុជា និងគំរាមវាយយកកម្ពុជាថែមទៀត ។ ប៉ុលពតប្រហែលជឿថា មានតែការសម្ដែងរឹទ្ធិប៉ុណ្ណោះដែលអាចធ្វើឲ្យ“អាខ្មាំងទិសខាងលិច”ខកខានមិនបានសម្រេចផែនការ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកខ្មែរក្រហមត្រូវបានជ្រួតជ្រាបដោយមនោគមន៍វិជ្ជាម៉ៅ ដោយជឿថាពួកគេអាចយកជ័យជំនះបានលើអ្នកជិតខាង **ខ្លាំង** របស់ខ្លួន ។ បើទោះជាខ.ក.មិនដែលភ្ជាប់ខ្លួនទៅនឹងទ្រឹស្ដី“ខ្លួនទីពឹងខ្លួន”របស់ម៉ៅក៏ដោយ ពួកគេបានអនុវត្តទ្រឹស្ដីនោះហួសពីកម្លាំងសម្ភារៈ ។

គេគួរកត់ចំណាំនូវភាពស្រដៀងគ្នានៃនយោបាយក្រៅប្រទេសរបស់ចិនក្នុងកំលុងឆ្នាំ១៩៦០ ។ ចន្លោះឆ្នាំ១៩៦៣និង១៩៦៩ ម៉ៅសេទុងអនុវត្តនយោបាយប្រឈមមុខទល់នឹងមហាអំណាចទាំងពីរ ។ ម៉ៅបានចាត់ទុកស.រ.អ.និងសហភាពសូវៀតជាសត្រូវដូចគ្នា ។ គ្រាន់តែក្រោយពីសូវៀតចូលឈ្លានពានឆេកូស្លូវ៉ាគីនៅខែសីហា ១៩៦៨ និងជាពិសេស ក្រោយពីសូវៀតគំរាមថានឹងបាញ់ប្រហារទៅលើទីតាំងអាវុធបរមាណូរបស់ចិនភ្លាមចិនបានប្ដូរទស្សនវិស័យយុទ្ធសាស្ត្ររបស់គេ ហើយងាកមកអែបនឹងលោកខាងលិចវិញ ។ ដូច្នេះដំហរយុទ្ធសាស្ត្រ“មុខពីរ”របស់ម៉ៅនៅឆ្នាំ១៩៦៣_៦៩ជាសេចក្ដី សង្ឃឹមនៃជំហរយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ប៉ុលពតនៅឆ្នាំ១៩៧៥_១៩៧៨ ។

♥